Užimtumo tarnyba

Lyčių segregacija darbo rinkoje: ką atskleidžia darbo ieškančiųjų prioritetai?

Ingrida Šmaižienė, duomenų analitikė

Stebėsenos ir analizės skyrius
Užimtumo tarnyba prie LR SADM

Žvilgsnis į darbo rinką

LT UŽT: Vyrų ir moterų ieškomo darbo prioritetai

Lyčių stereotipai **darbdavių** nuostatose

ELA: trūkstamos profesijos ir lytys

Vyrų ir moterų ieškomo darbo prioritetai 2025 m.

Apie tyrimą

2024 m.

116,1 tūkst.

60 savivaldybių
2000+ profesijų
400+ prof. pogrupių

2025 m.

114,6 tūkst.

60 savivaldybių
2000+ profesijų
400+ prof. pogrupių

Tyrimo populiacija

UŽT klientai:

a) analizės dieną registruoti bedarbio statusu,

b) nurodę tikslą – įsidarbinti,

c) nurodę ieškomo darbo prioritetą.

Ieškomo darbo prioritetų analizė atlikta vykdant Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2023-01-30 įsakymu Nr. A1-51 patvirtinto Moterų ir vyrų lygių galimybių 2023-2025 metų veiksmų plano trečiojo uždavinio Mažinti darbo rinkos segregaciją pagal lytį 3.1. priemonę.

Vadovai

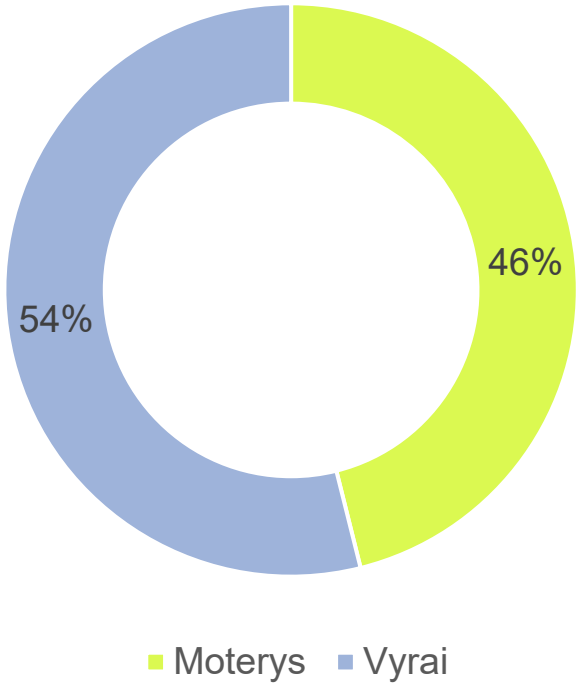

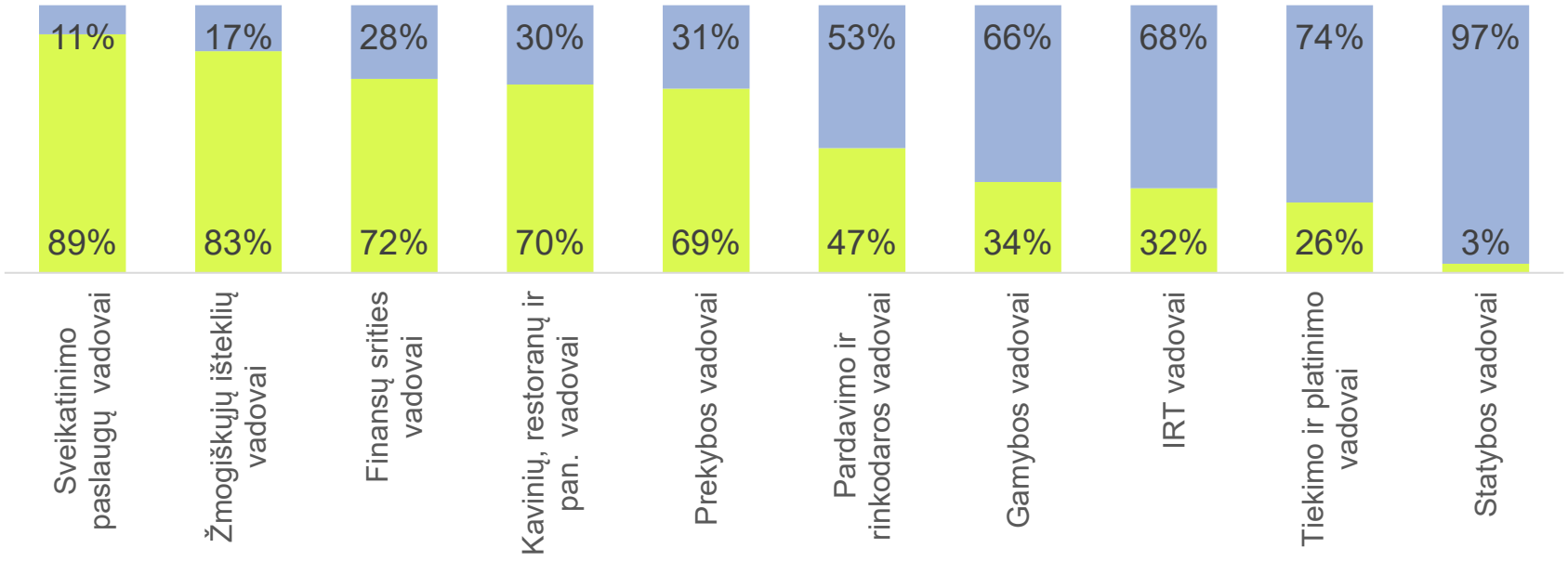

Vilniuje:

- Daugiau nei pusė visų moterų, kurios domisi IT ar statybos vadovo karjera;
- Pusė visų šalies vyrų, besidominčių žmonių išteklių vadovo arba finansų vadovo pareigomis.

Inžinerijos ir fizinių mokslų specialistai

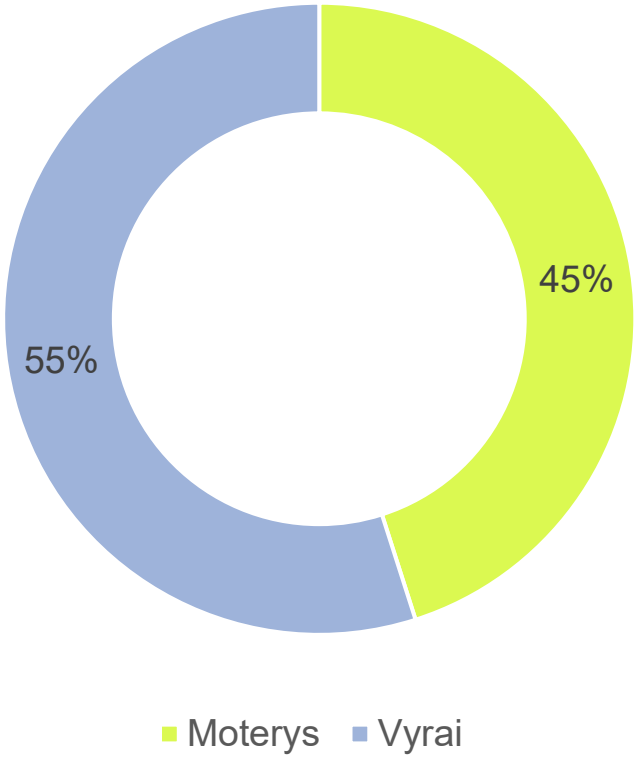

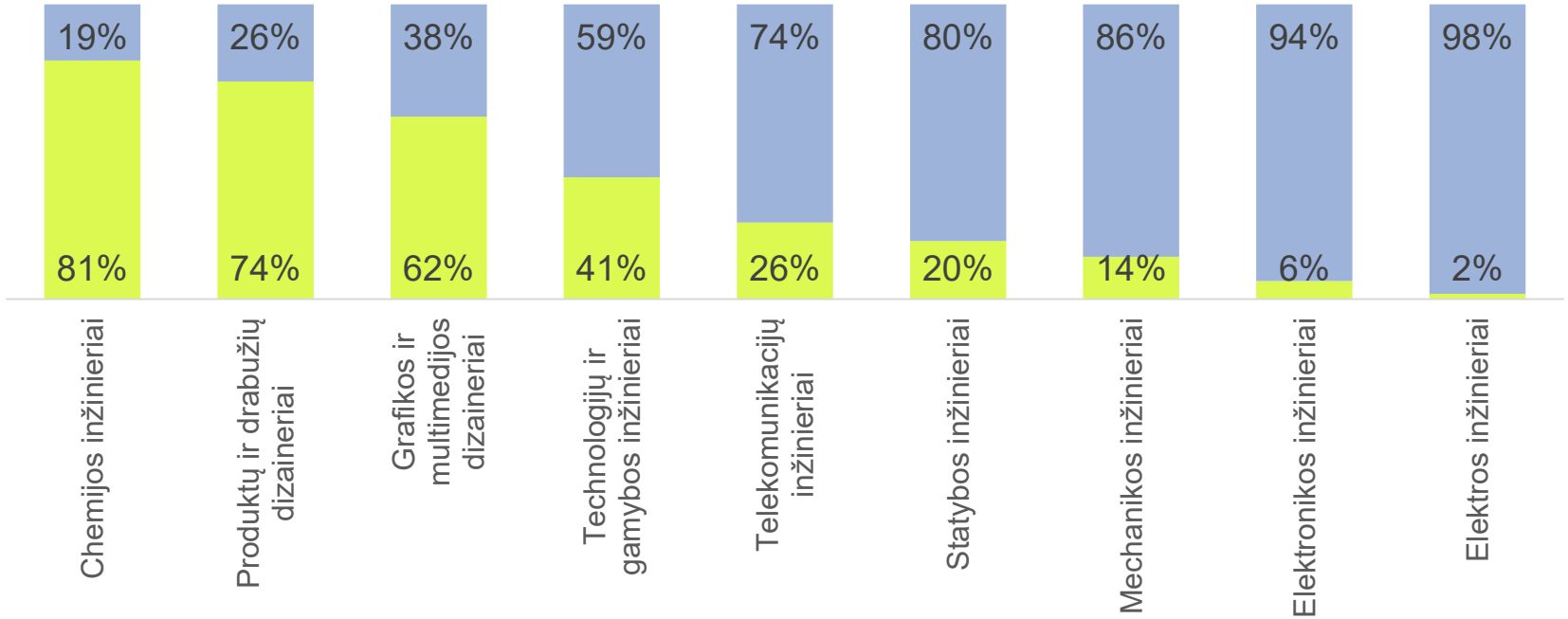

Moterų dalį tarp inžinerijos specialisto darbo ieškančiųjų augina norinčios dirbti **dizainerėmis** (grafikos, rūbų, tekstilės, baldų ir kt.), **maisto produktų technologėmis**, **siuvimo ir tekstilės gamybos technologėmis**.

IT specialistai

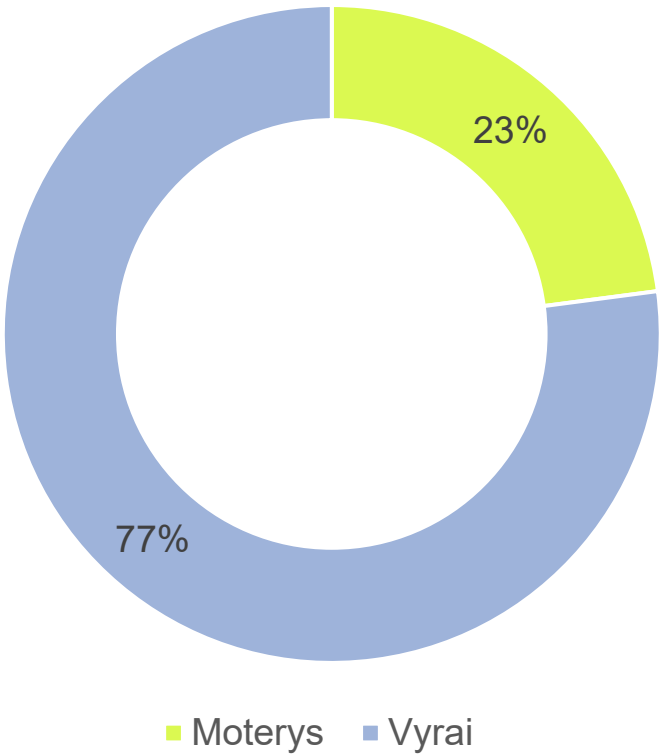

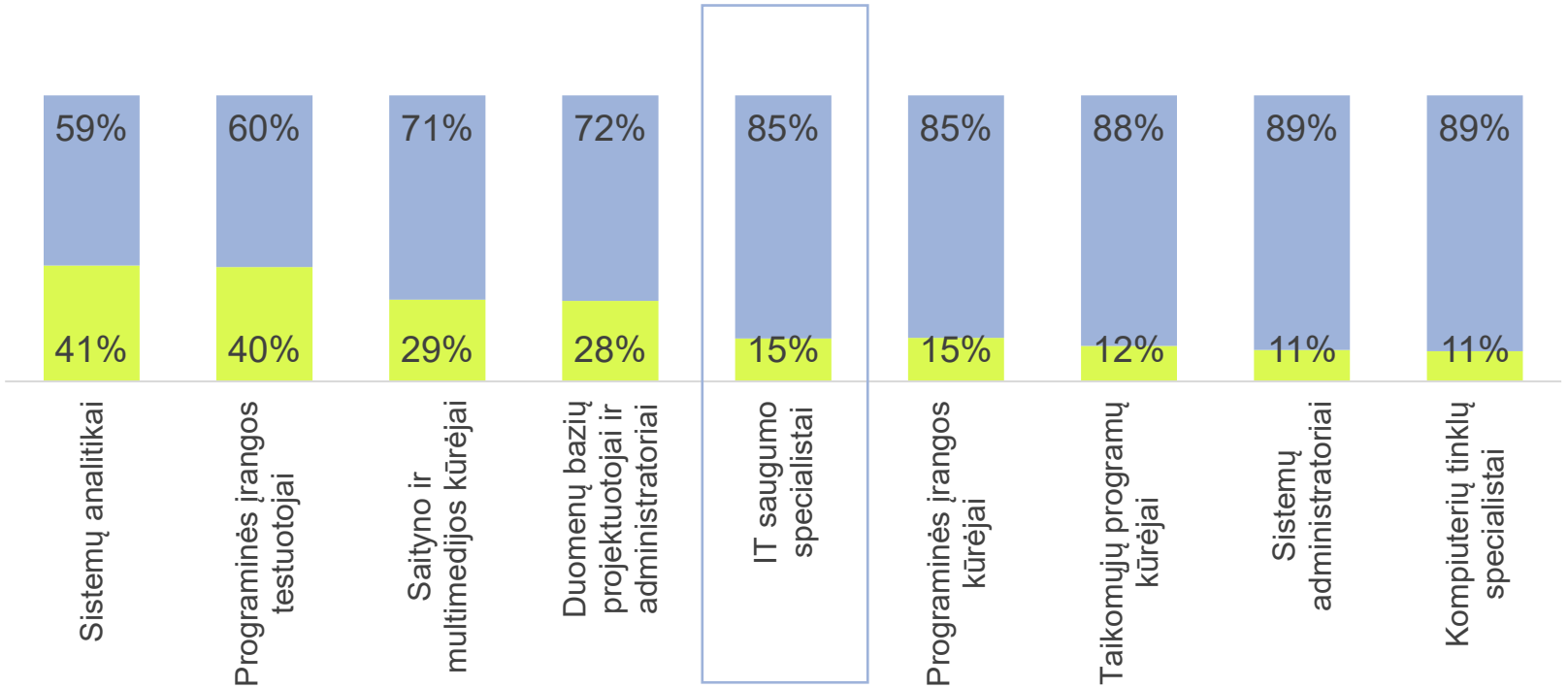

Moterų dalį tarp IT specialisto darbo ieškančių augina norinčios dirbti **testuotojomis**, **duomenų bazių projektuotojomis arba administratorėmis, analitikėmis.**

Trys ketvirtadaliai moterų, pageidaujančių įsidarbinti IT specialistėmis – Vilniuje ir Kaune.

Mokymo specialistai ir padėjėjai

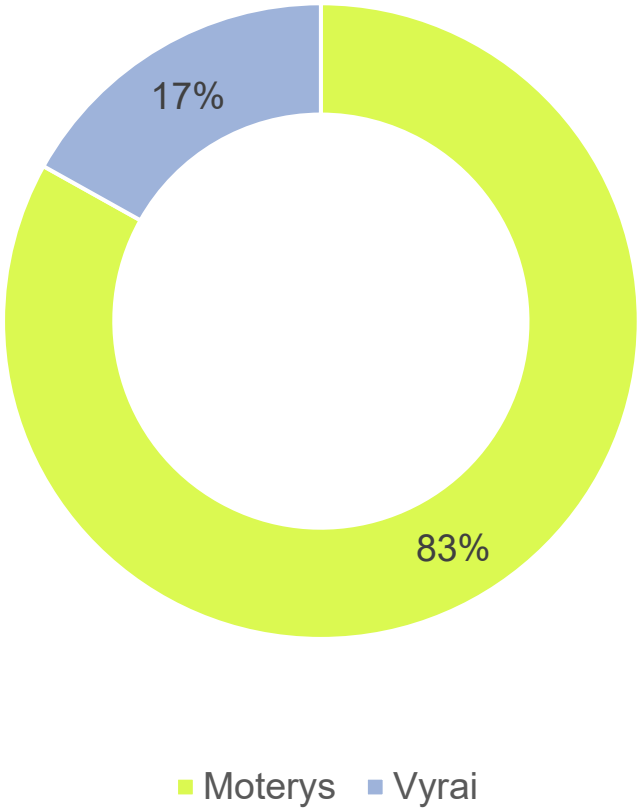

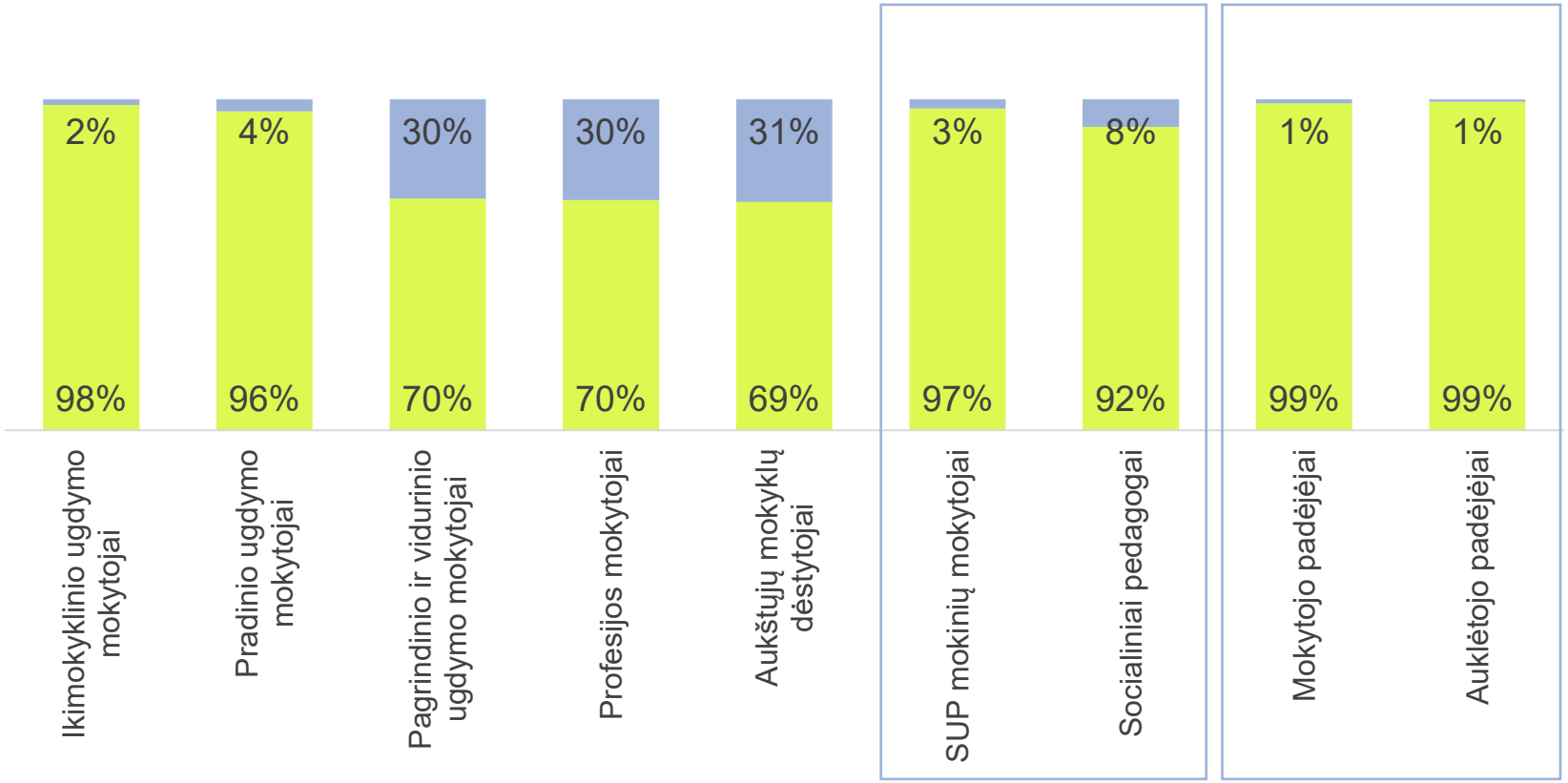

- 1 vyras iš 119 ieškančių lopšelio-darželio auklėtojo darbo;
- 4 vyrai iš 111 besidominčių pradinio mokytojo darbu;
- 1 vyras iš 36 ieškančių specialiųjų poreikių mokinių mokytojo darbo;
- 8 vyrai iš 96 besidominčių socialinio pedagogo darbu;
- 10 vyrų iš 853 norinčių dirbti mokytojo padėjėjais.

Pastaba: mokytojo ir auklėtojo padėjėjai skritulinėje diagramoje neįskaičiuoti.

Atsiliepimai internete. Kalba netaisyta

„Na, tai **pabandykite** tapti vyru-pradinių klasių mokytoju ir papasakokite kaip **seksis gauti darbą**. Ne žmonės nesirenka, visuomenė atbaido ir **neleidžia**. Net **neįstosit** į tokią profesiją, nes **nepriims** tiesiog“

Stereotipai ir baimės

„Pažįstu **vieną** pradinių mokytoją“

„**Stebuklas** turbūt, aš **nematęs tokių** per visą gyvenimą“

Retos išimtys

„Ten vyrukus priima, tik kad **neina jie**“

Stigmatizuota profesija

„**Bandyk** į vaikų darželio auklėtojus“

„Pora draugų bandė stoti, tai juos **išjuokė** ir tiek“

Neigiamos patirtys

Sveikatos specialistai ir jų padėjėjai

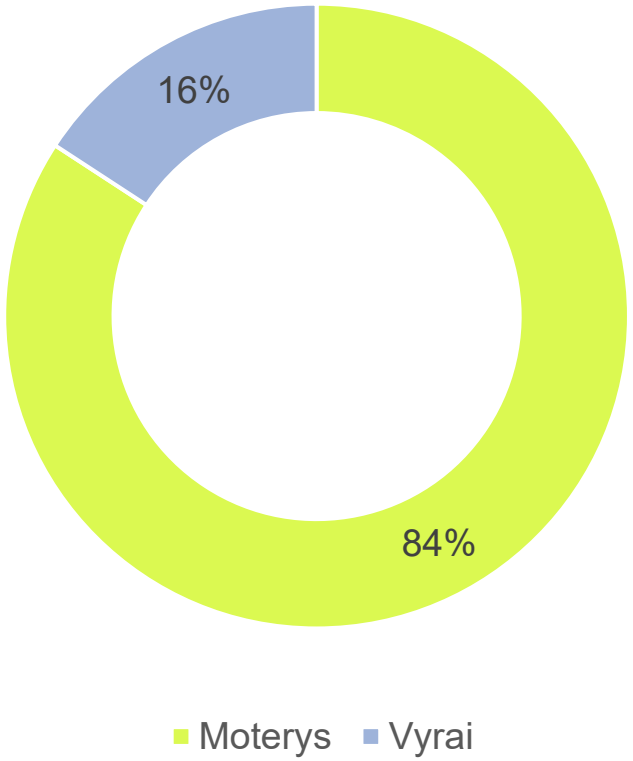

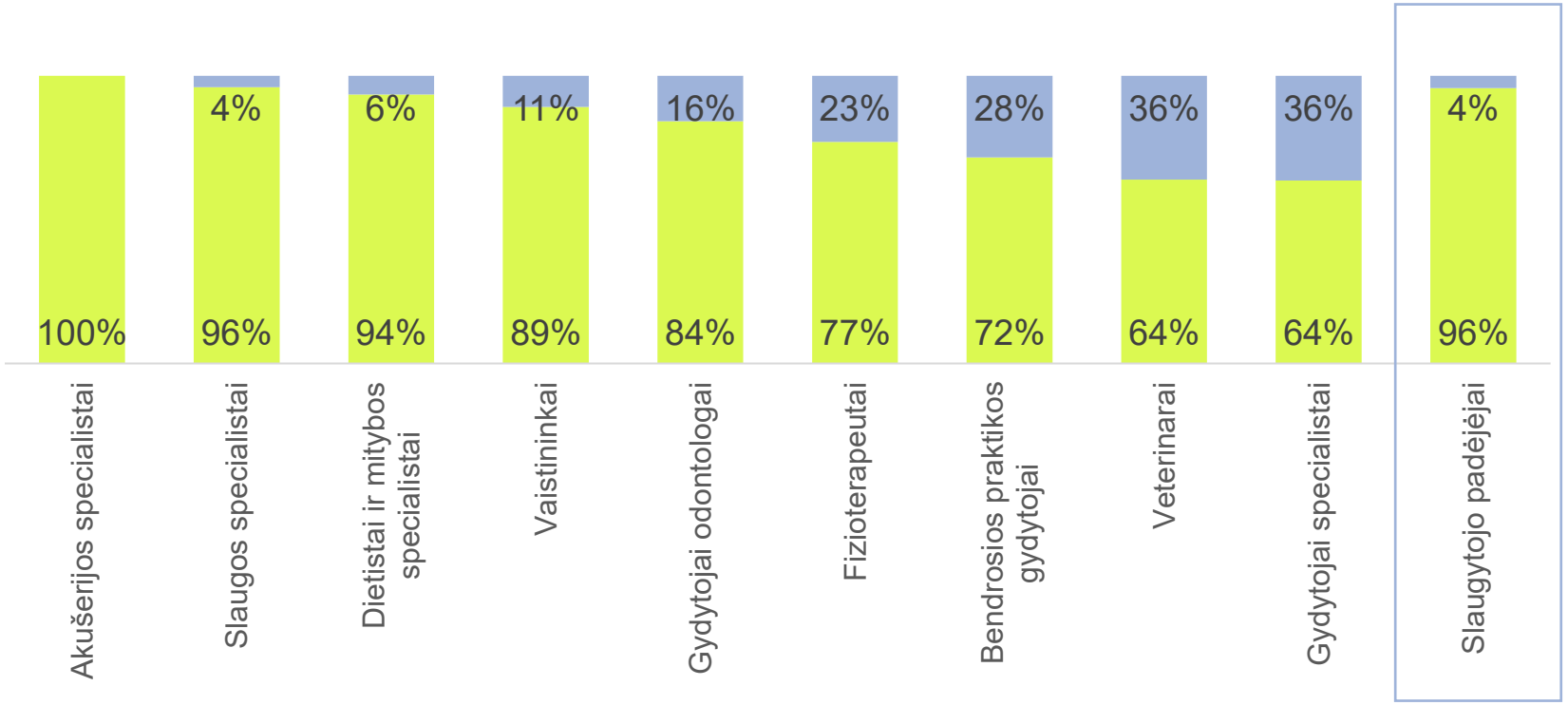

- 11 vyrų iš 280 asmenų, norinčių įsidarbinti slaugos specialistai.
- 28 vyrai iš 660, besidominčių slaugytojo padėjėjo darbu.
- 5 vyrai iš 46, norinčių įsidarbinti vaistininkais.

Pastaba: slaugytojo padėjėjai skritulinėje diagramoje neįskaičiuoti.

Verslo ir administravimo specialistai

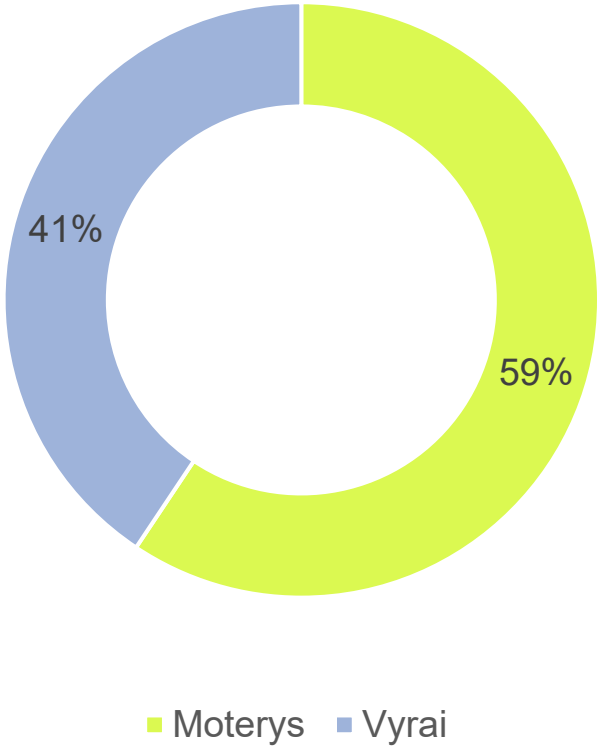

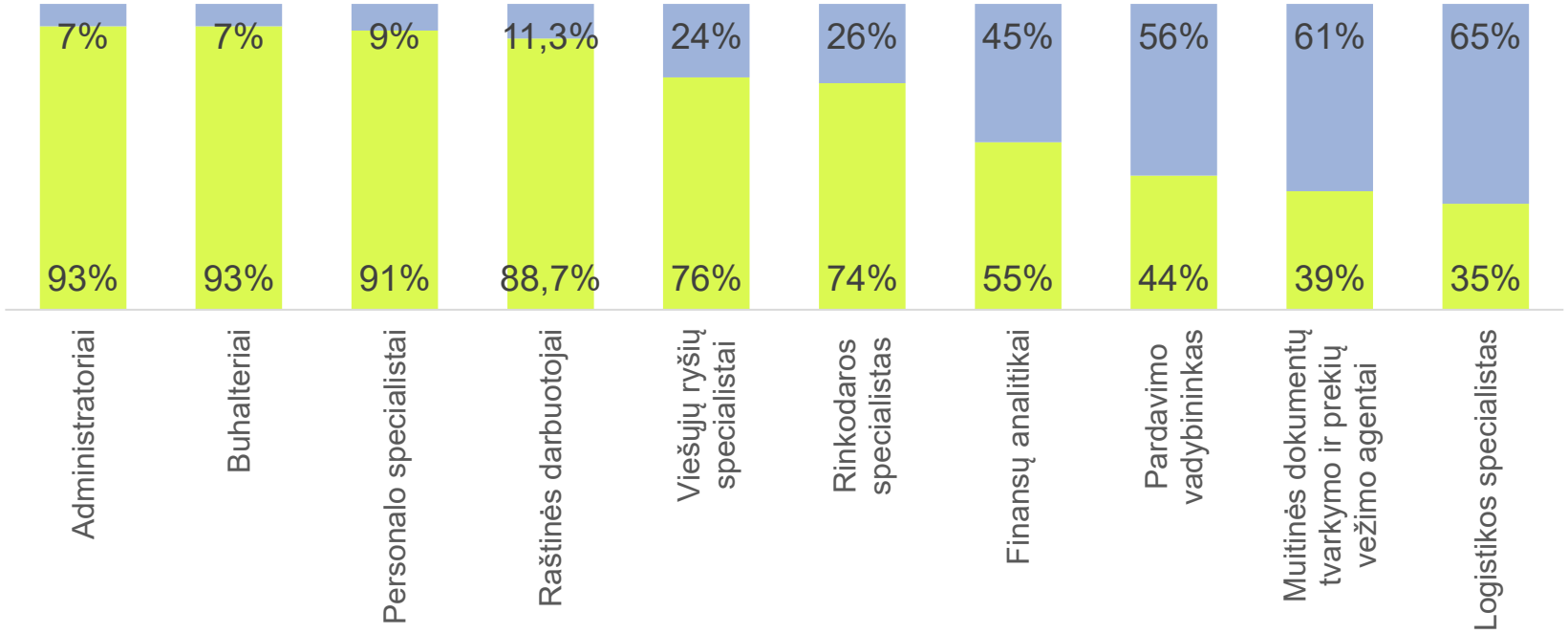

Moterys dažniau renkasi administravimo, apskaitos, darbo su žmonėmis funkcijas, vyrai – pardavimus, logistiką.

Teisės, socialinės ir kultūros srities specialistai

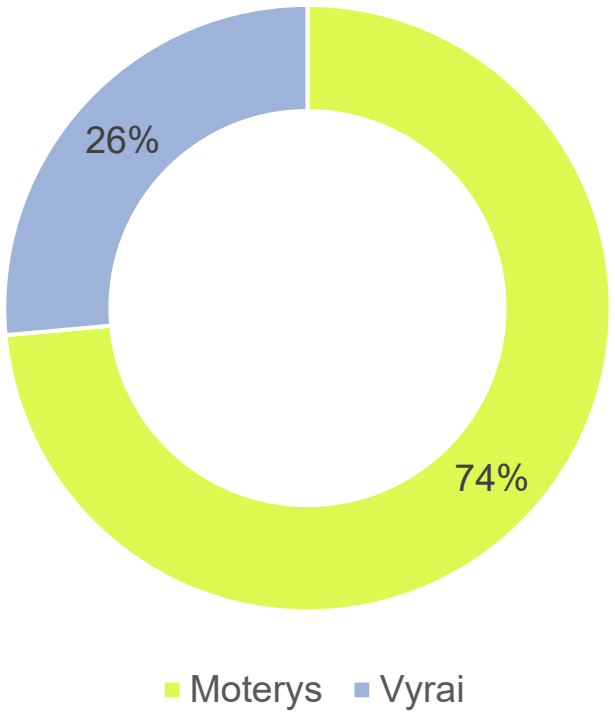

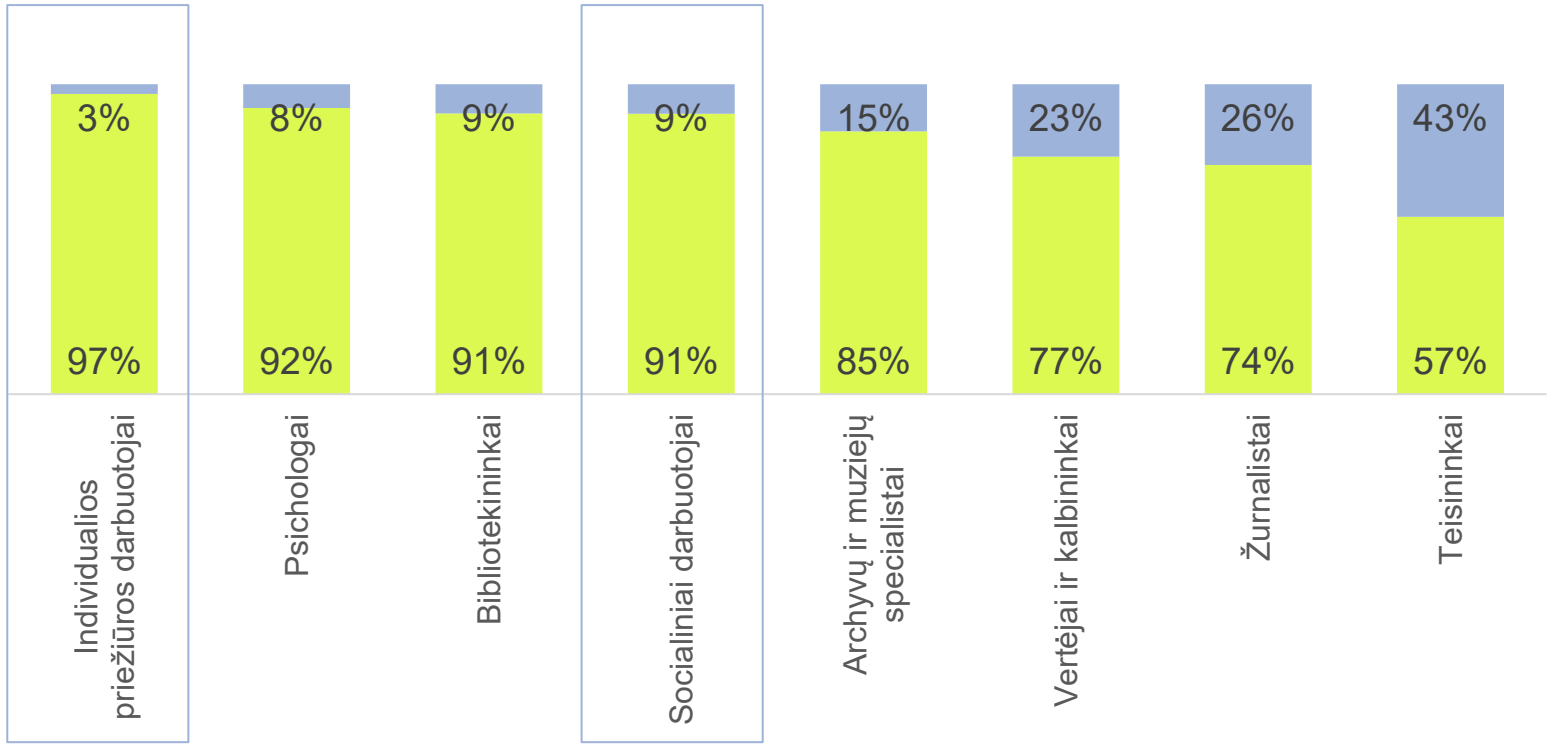

Niekada vyrai **nebus pakankamai jautrūs** dirbti socialinius darbus

Empatijos stoka

Ar čia iš ligoninės naujienas skelbiate? Matomai, **vyrams geriau blynus kepti**, o moterims betoną maišyti??

Tradiciniai vaidmenys

Užtenka kaip pirkėjui nueiti į parduotuvę.. Tarkim motera nuėjusi į **elektros ar santechnikos dalių** parduotuvę būna išjuokta, nes ale kaip čia taip "ar tu vyro neturi".. ?!.. Arba vyrui nuėjus į kokią **interjero** parduotuvę...

Buitinė stigmatizacija

Atsiliepimai internete. Kalba netaisyta

Paslaugų asmenims darbuotojai ir pardavėjai

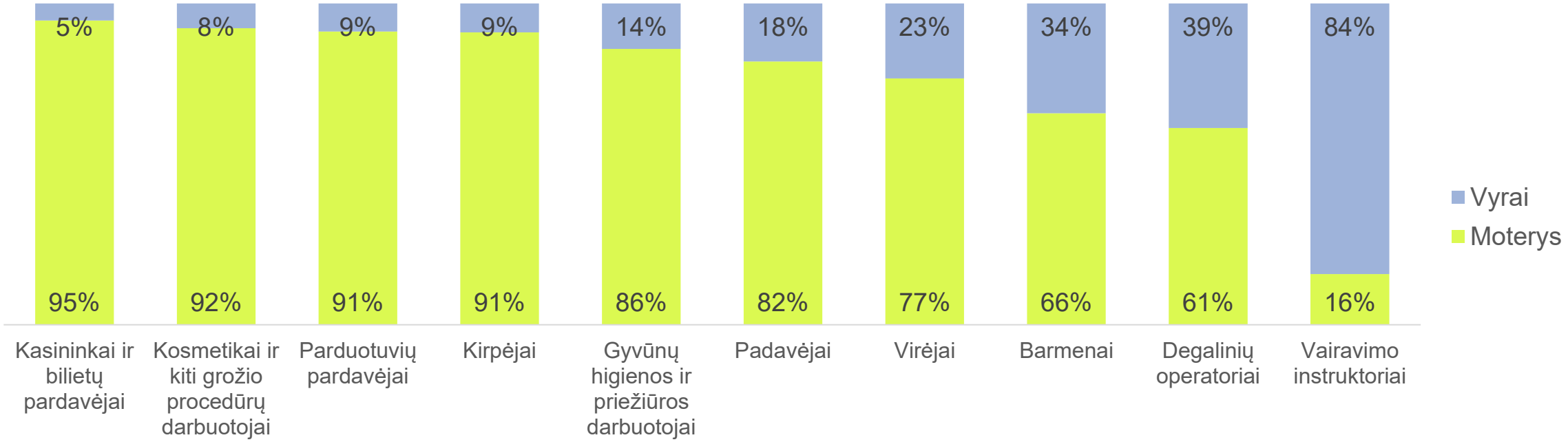

Iš kasininko darbo ieškančių 508 asmenų – 27 vyrai. Iš jų du trečdaliai – Vilniuje arba Kaune.

Pusė visų padavėjo darbu besidominčių vyrų – Vilniuje.

Kvalifikuoti statybos, elektros, metalo apdirbimo darbininkai

Metalo apdirbimo ir pan. darbininkai

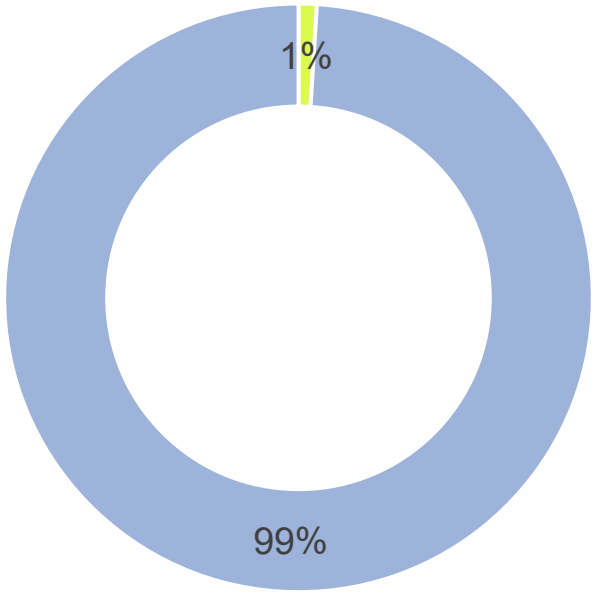

Suvirintojai, šaltkalviai, pramonės ir žemės ūkio mašinų taisytojai, variklinių transporto priemonių mechanikai ir pan.

Elektromechaninių ir elektroninių įrenginių mechanikai

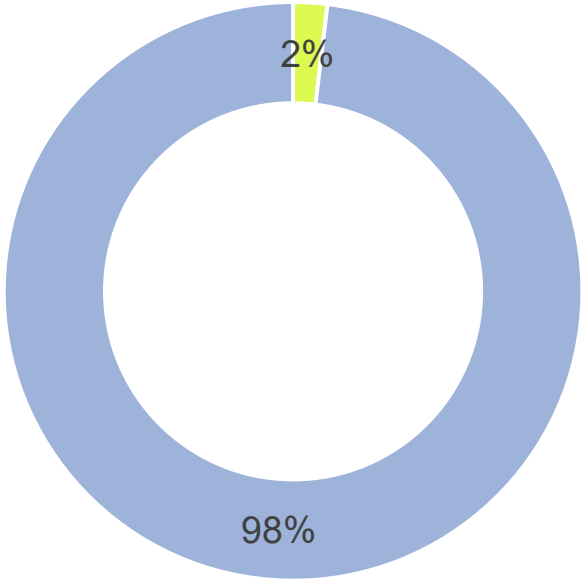

Elektrikai, elektromechanikai ir elektromonteriai, IRT sistemų įrengėjai ir taisytojai.

Statybininkai ir pan. prof. darbininkai

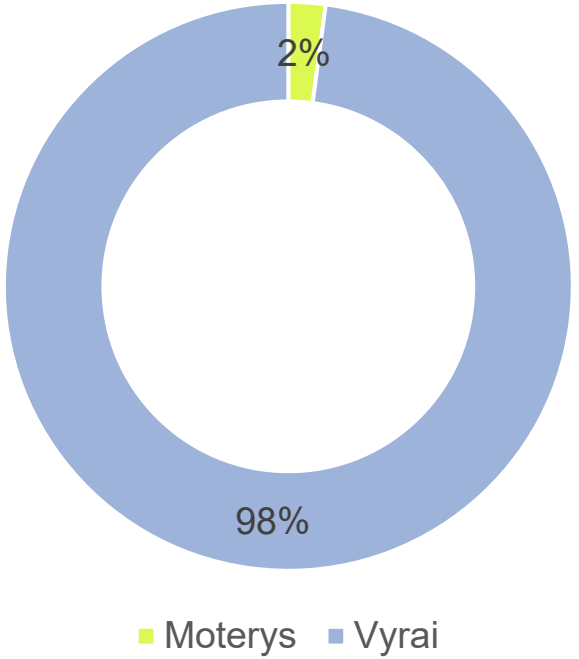

Statybininkai, mūrininkai, betonuotojai, tinkuotojai, grindų ir trinkelių klojėjai, izoliuotojai, dailidės ir staliai, dažytojai, santechnikai ir vamzdynų klojėjau

Kiti kvalifikuoti gamybos darbininkai

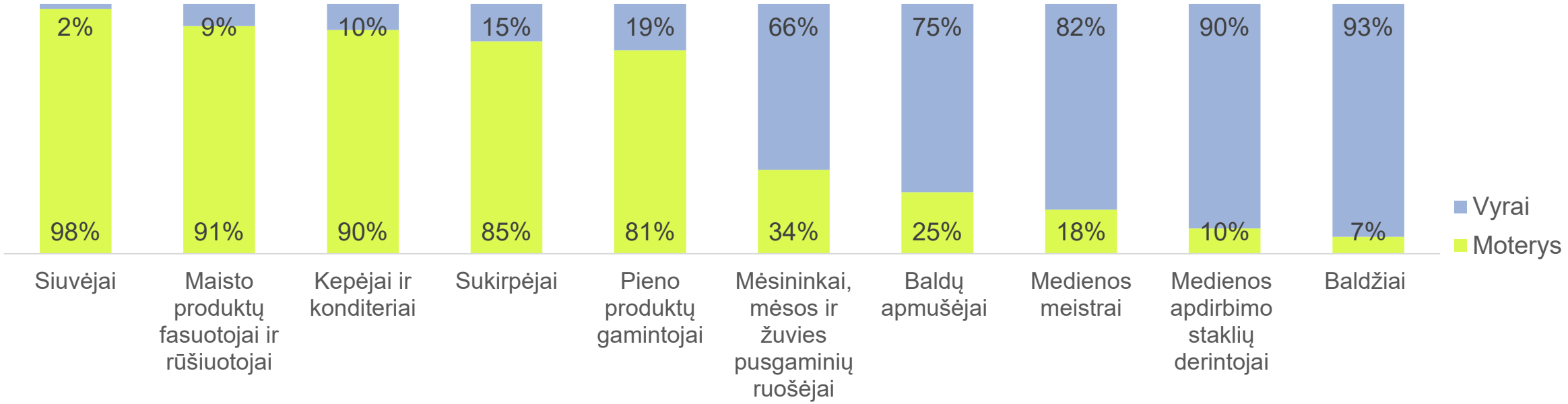

Siuvėjai – viena labiausiai feminizuotų profesijų (11 vyrų iš 570 ieškančių tokio darbo).

Moterys dažniau renkasi ir su m**aisto produktų gamyba** susijusius darbus – kepėjo ir konditerio, maisto produktų fasuotojo ir rūšiuotojo, pieno produktų gamintojo ir pan.

Stacionariųjų įrenginių operatoriai

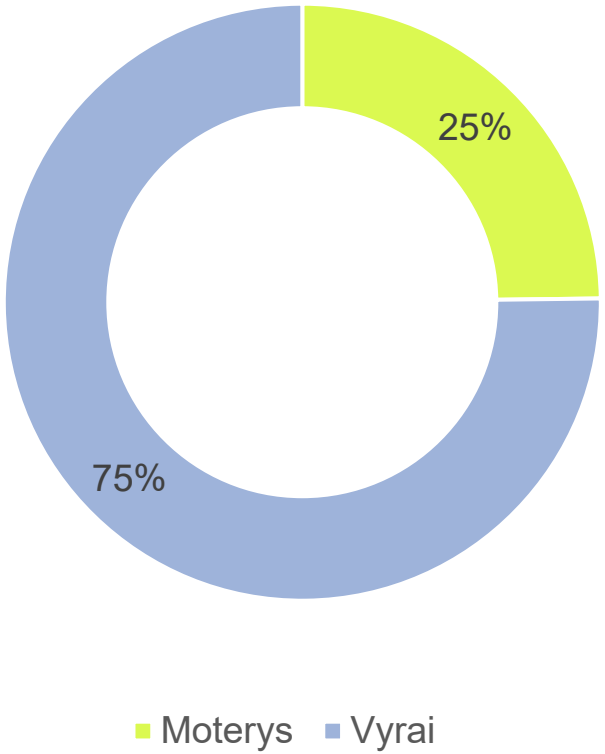

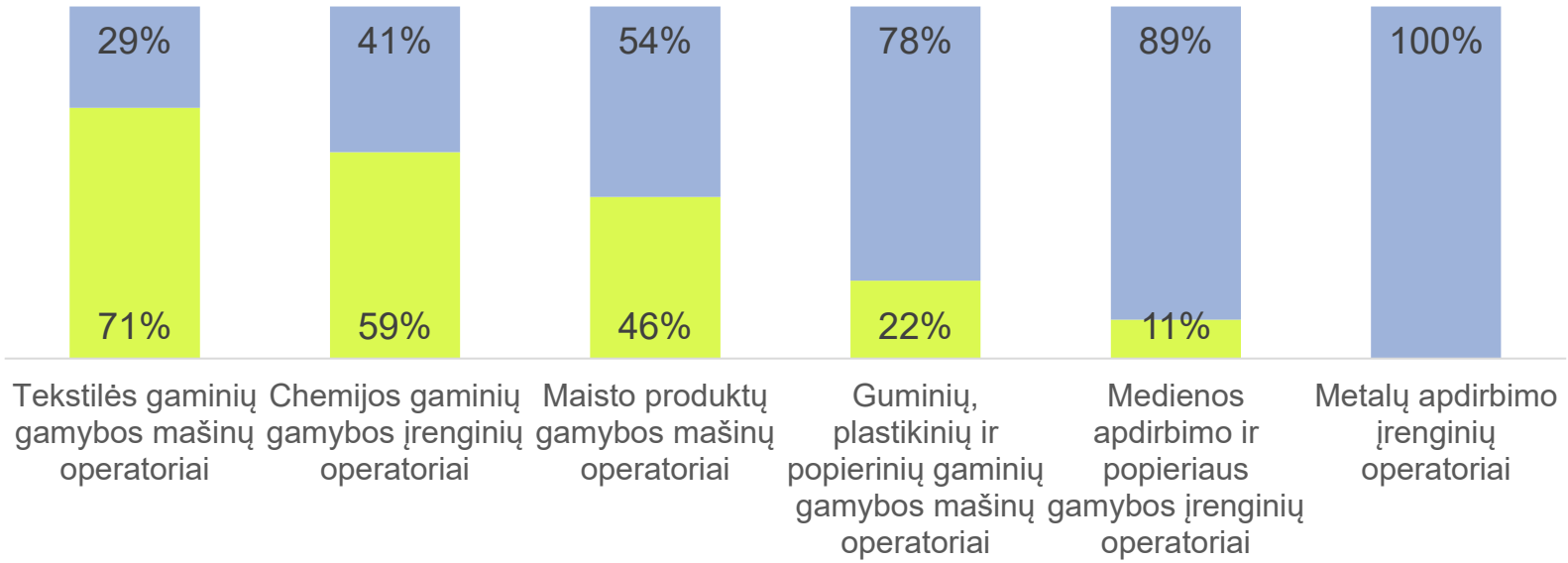

Moterys dažniau nei vyrai renkasi operatorių darbus, susijusius su drabužių **siuvimo ir tekstilės** pramone, t. y. dažniau domisi siuvimo, audimo ir mezgimo, pluošto ruošimo ir verpimo mašinų operatoriaus darbais.

Moterų dalį tarp chemijos gaminių gamybos įrenginių operatorių didina norinčios dirbti cheminės analizės **laborantėmis**.

Judamųjų įrenginių operatoriai

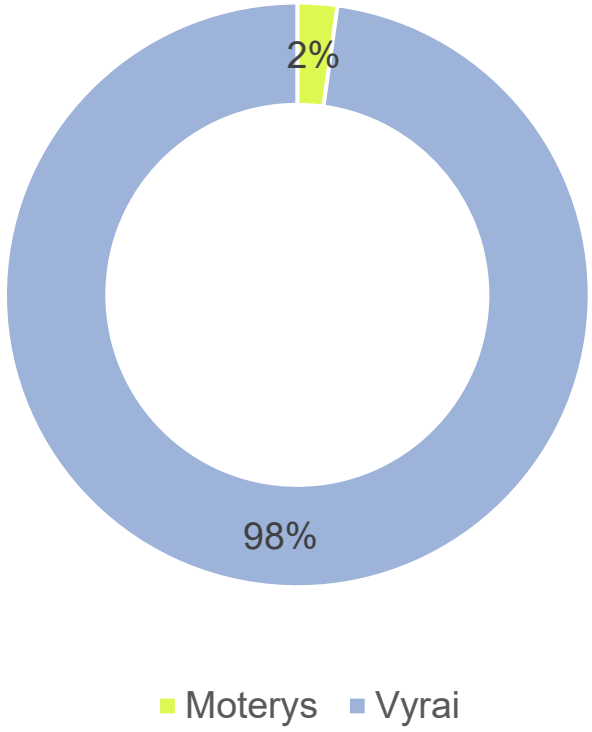

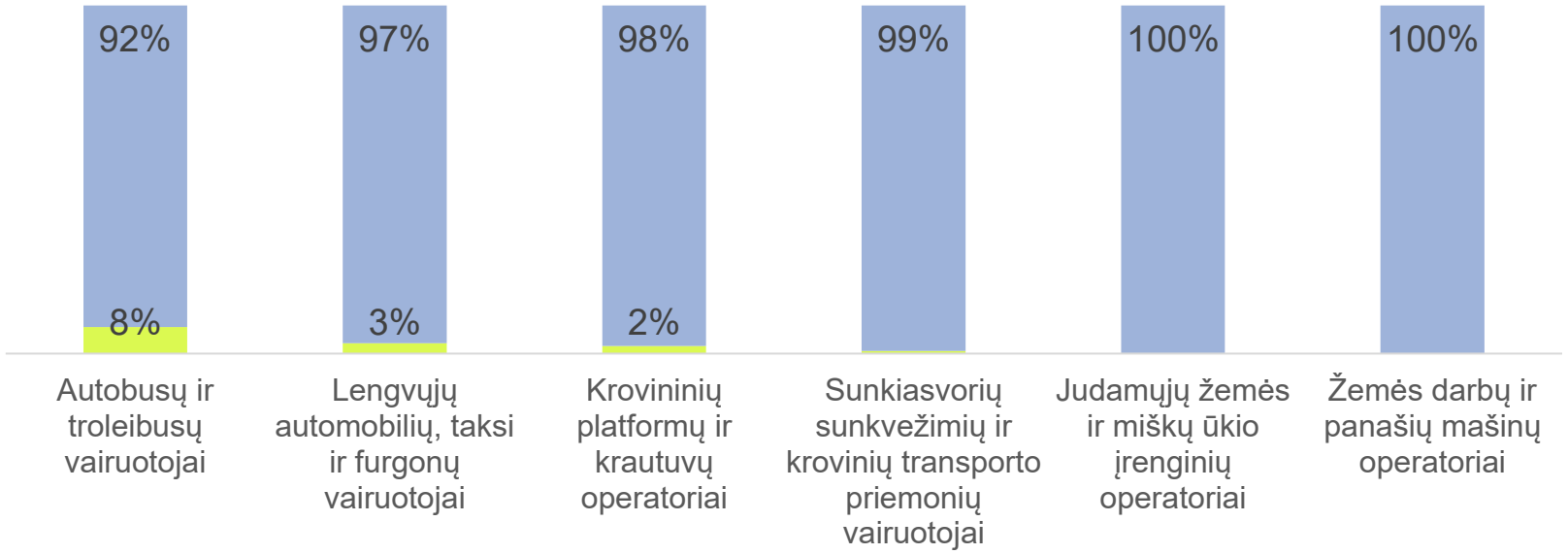

Lengvojo automobilio vairuotojo darbo ieškančių vyrų yra visose (60) šalies savivaldybių, moterų – 28. Ketvirtadalis visų tokio darbo ieškančių moterų – Vilniuje ir Kaune.

Nekvalifikuoti arba žemos kvalifikacijos darbai

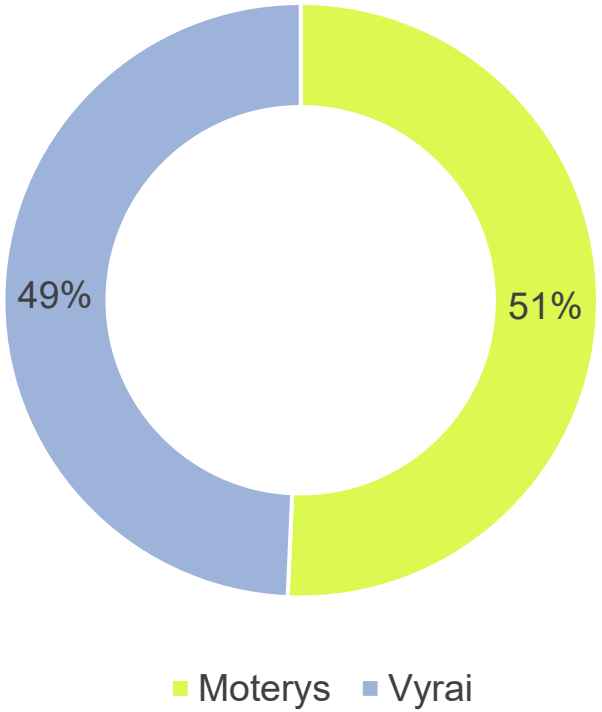

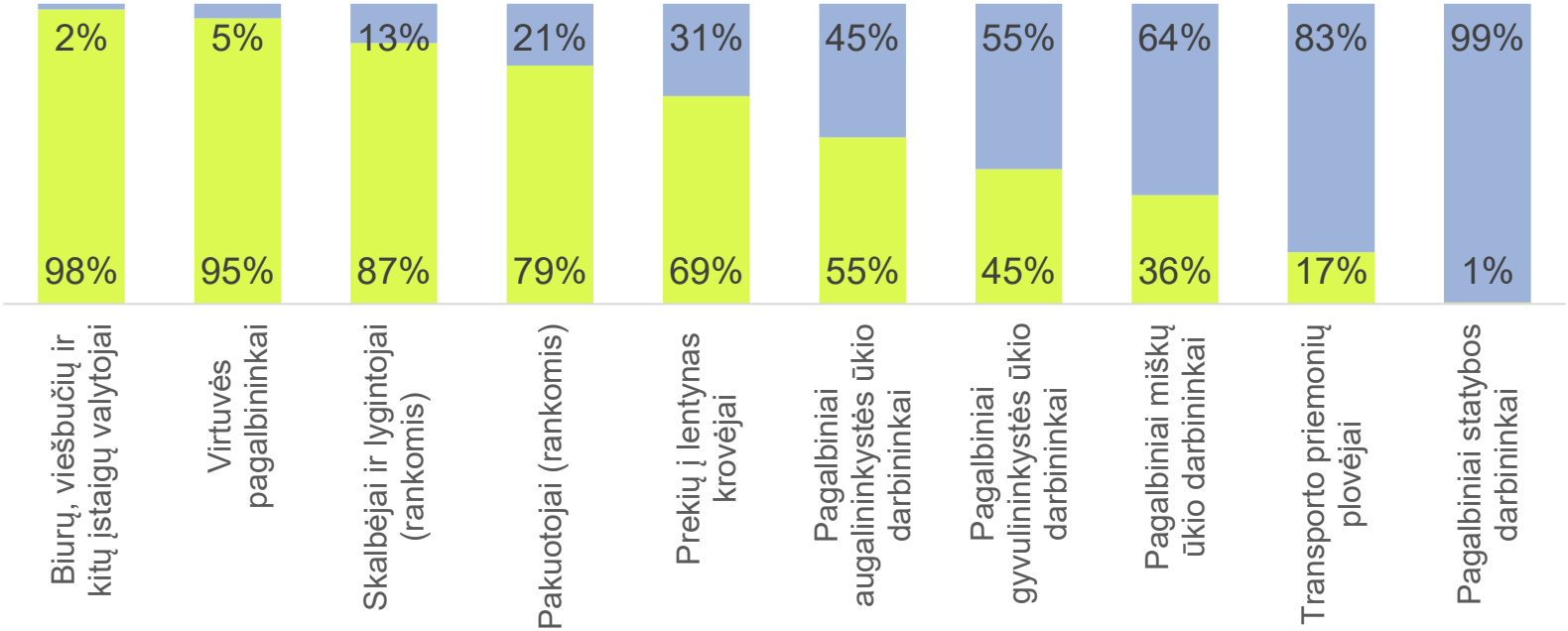

Patalpų valymas ir **pagalba virtuvėje** – tarp labiausiai feminizuotų darbų.

Kambarių tvarkytojai:	1 vyras iš 182
Indų plovėjai:	11 vyrų iš 340
Pagalbinis virtuvės darbininkas:	36 vyrai iš 910

Apibendrinimas

Tradicinių vaidmenų perkėlimas į profesinius pasirinkimus

Moterys

- Rūpyba ir priežiūra
- Maisto gamyba
- Apranga ir tekstilė
- Grožis
- Ankstyvasis ugdymas
- Sveikata
- Patalpų tvarkymas
- Skalbimas
- Apskaita
- Aptarnavimas

Vyrai

- Metalo apdirbimas
- Statyba
- Elektra
- Stacionarieji įrenginiai
- Judamieji įrenginiai
- Vairavimas
- Inžinerija
- IT ir telekomunikacijos
- Apsauga
- Logistika

Į darbo rinką persikelia stereotipiškai lytims priskiriami socialiniai vaidmenys: moterys pasirūpins maistu, apsirengimu, grožiu, švara, vaikų ugdymu bei asistuos, vyrai spręs „techninius“ klausimus (nuveš, sutaisys ir pan.). Ši tendencija stebima **per visus profesijų lygmenis – nuo nekvalifikuoto darbo iki specialisto ar vadovaujančių pareigų.**

Tradicinių vaidmenų perkėlimas į profesinius pasirinkimus

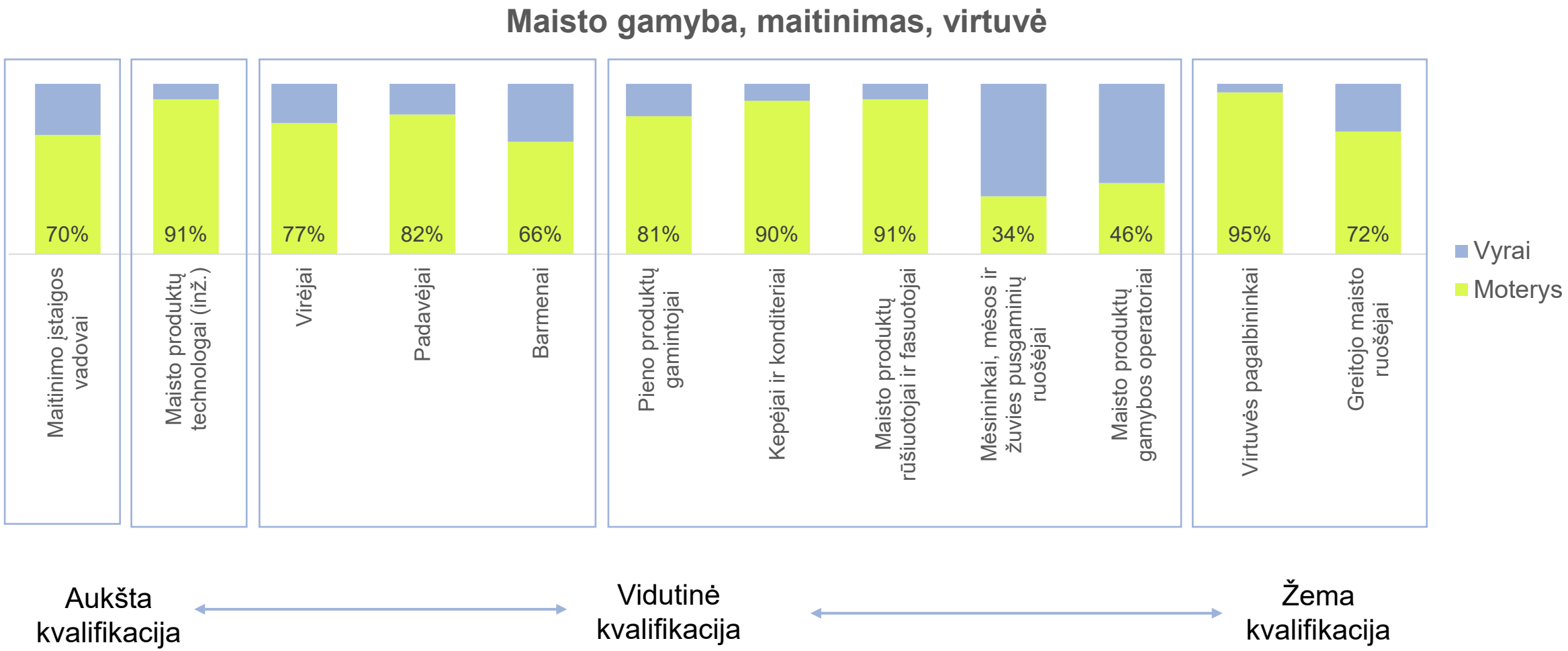

Tradicinių vaidmenų perkėlimas į profesinius pasirinkimus

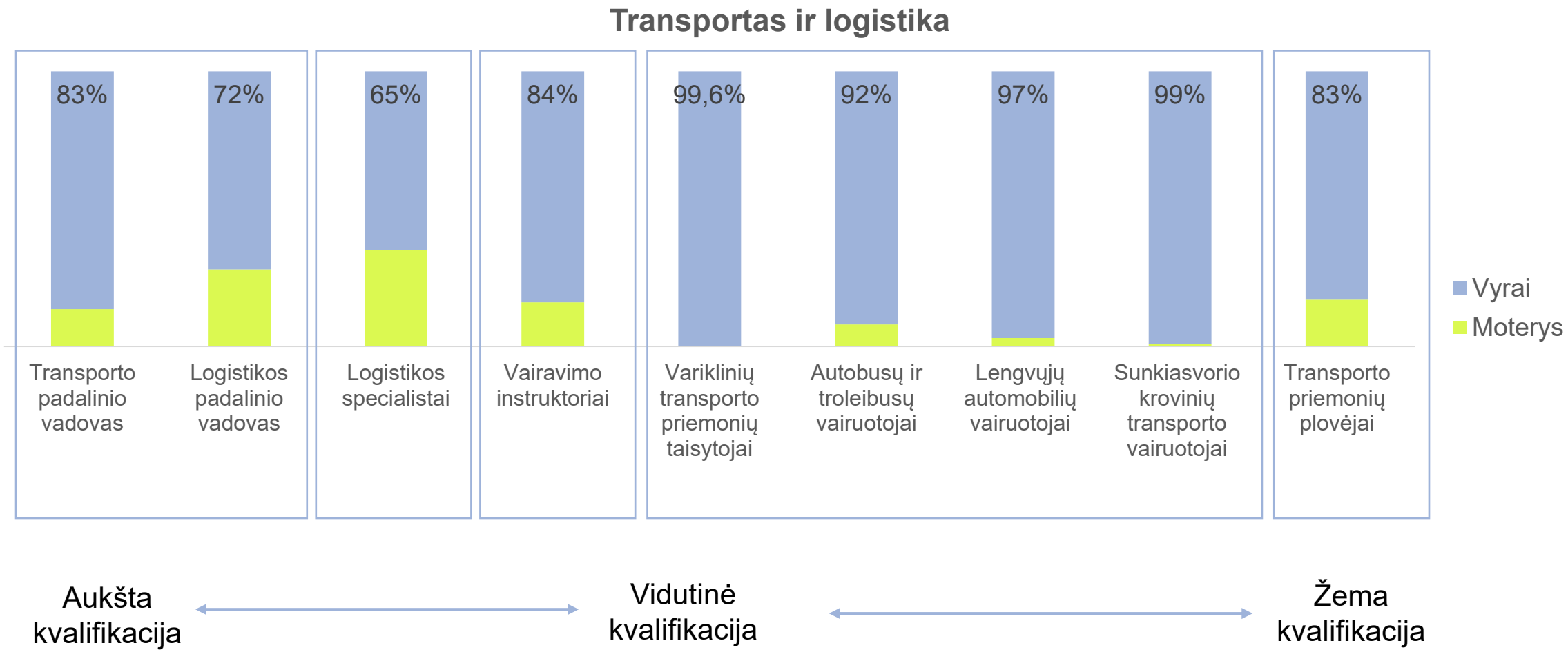

Mažiau lyčių stereotipų didžiuosiuose miestuose

Darbo ieškantieji Vilniuje ir Kaune šiek tiek atviresni mažiau tradicinėms karjeroms.

Vyrai

Šiuose miestuose dažniau nei kitur sutinkame vyrų, ieškančių kasininko, pardavėjo, virėjo, žmonių išteklių vadovo, socialinio pedagogo, fizioterapeuto, bibliotekininko, buhalterio, socialinio darbuotojo, augintinių higienos ir priežiūros darbuotojo darbo.

Moterys

Vilniaus ir Kauno miestuose moterys dažiau nei likusiose savivaldybėse domisi IT ar inžinerijos specialisto darbais, vadovaujančiomis pareigomis statybos, gamybos ar IT srityse.

Išsamiau

Ataskaitą rasite Užimtumo tarnybos svetainės skiltyje Analitika

https://uzt.lt/tyrimai

Lyčių stereotipai darbdavių nuostatose

Ištraukos iš kasmetinio darbdavių nuomonės tyrimo 2025 m. (N=2,6 tūkst.). Kalba netaisyta.

Kokių darbuotojų nepavyko ar buvo sunku rasti?

Statyba

Palanga

Mūrininkai
Betonuotojai
Statybos darbų vadovai
Apskaitininkė
Administratorė

Rokiškio r.

Darbų vadovų
Buhalterės
Statybininkų-apdailininkų
Suvirintojų

Kauno m.

Elektros inžinieriaus
Elektromechaniko
Projektų vadovo
Statybos darbų vadovo
Administratorės

Gamyba

Vilniaus m.

Elektrotechnikas
Įrengimų derintojas
Verpalų dažytojas
Technologas
Audėja
Metėja

Vilniaus m.

Buhalteris
Elektrikas
Administratorė

Joniškio r.

Vyr. buhalterė
Vadybininkai
Pardavėjos

Šakių r.

Siuvėja
Stalius
Stalius-staklininkas
Autokrautuvo vairuotojas

Kokių darbuotojų nepavyko ar buvo sunku rasti?

Sveikatos priežiūra ir socialinis darbas

Druskininkai

Virėjai
Padavėjai
Masažuotojai
Valytojos

Klaipėdos m.

Šeimos gydytojo
Kardiologo
Neurologo
Slaugytojos

Pasvalio r.

Psichologo
Slaugytojos

Kauno m.

Slaugytojos padėjėjos
Individualios priežiūros darbuotojos
Socialinės darbuotojos

Švietimas

Kauno m.

Auklėtojos
Auklėtojos padėjėjos
Priešmokyklinio ugdymo specialistės

Vilniaus m.

Ikimokyklinio ugdymo mokytoja
Mokinio padėjėja
Virėja

Vilniaus m.

Logopedo
Virėjos

Klaipėdos r.

Mokytojai
Virėjos

Kokių darbuotojų nepavyko ar buvo sunku rasti?

	Kauno m.	Molėtų r.	Panevėžio m.	Šiaulių m.
Didmeninė ir mažmeninė prekyba	Technikos inžinierius Pardavimų vadybininkas Administratorė	Pagalbinis darbininkas Pardavėja-konsultantė	Apsaugos darbuotojai Kasininkė-pardavėja	Sandėlio darbininkai Pardavėja

	Klaipėdos m.	Anykščių r.	Vilniaus m.	Vilniaus m.
Apgyvendinimo ir maitinimo paslaugos	Barmeno Virėjos Pagalbinės	Virėjas Masažuotojas Administratorius Valytoja	Indų plovėjos Virėjos Padavėjos	Virėjos Virėjos padėjėjos

ELA: trūkstamos profesijos ir lytys

Kas yra ELA?

Įkurta: 2019 m. Nuo 2021 m. įsikūrusi Bratislavoje (Slovakija).

Viena iš iniciatyvų:
Ataskaita *Report on Labour Shortages and Surpluses,* kurioje nacionaliniai duomenys sujungiami į bendrą vaizdą, tam geriau suprastume Europos darbo rinką ir iššūkius.

Dalyvaujančios šalys (29):
Airija, Austrija, Belgija, Bulgarija, Čekija, Danija, Estija, Graikija, Ispanija, Italija, Kipras, Kroatija, Latvija, Lenkija, Lietuva, Liuksemburgas, Malta, Nyderlandai, Norvegija, Portugalija, Prancūzija, Rumunija, Slovakija, Slovėnija, Suomija, Švedija, Šveicarija, Vengrija, Vokietija

ELA: dirbantieji pagal lytį

Paplitusios trūkstamos profesijos
24 profesijos

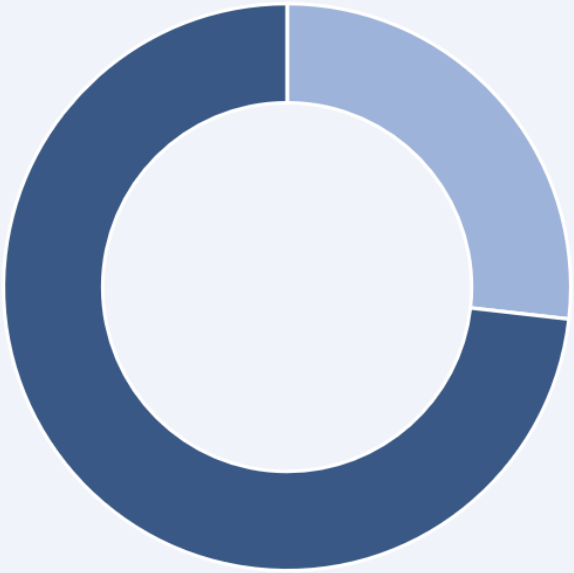

73,2 %
Vyrai

26,8 %
Moterys

15+ šalių

Paplitusios perteklinės profesijos
9 profesijos

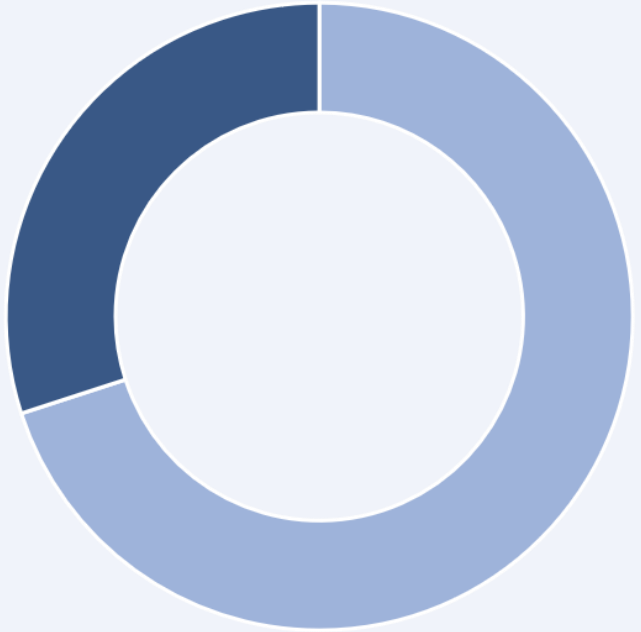

30 %
Vyrai

70 %
Moterys

13+ šalių

ELA: paplitusios trūkstamos profesijos

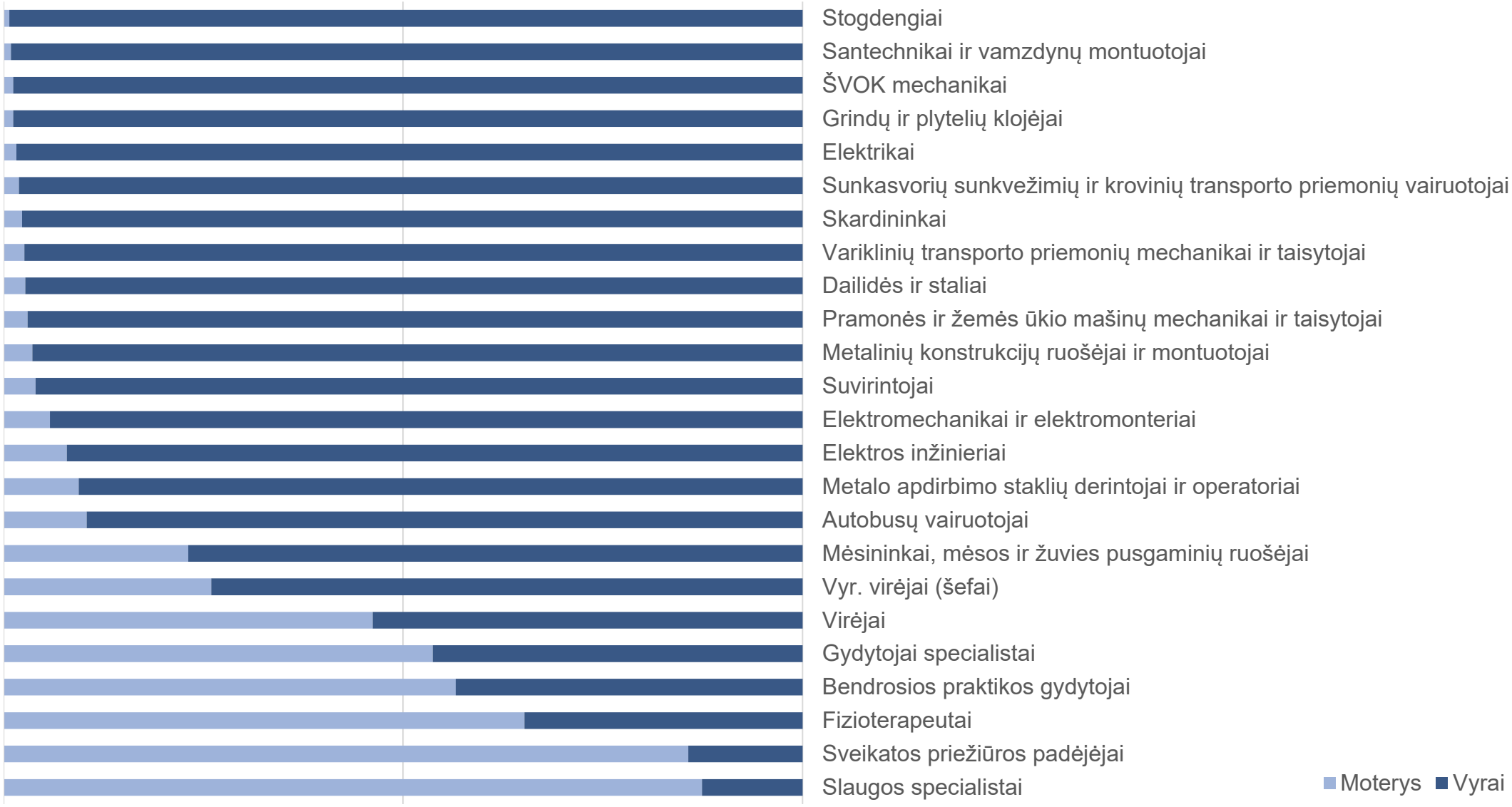

ELA: perteklinės profesijos

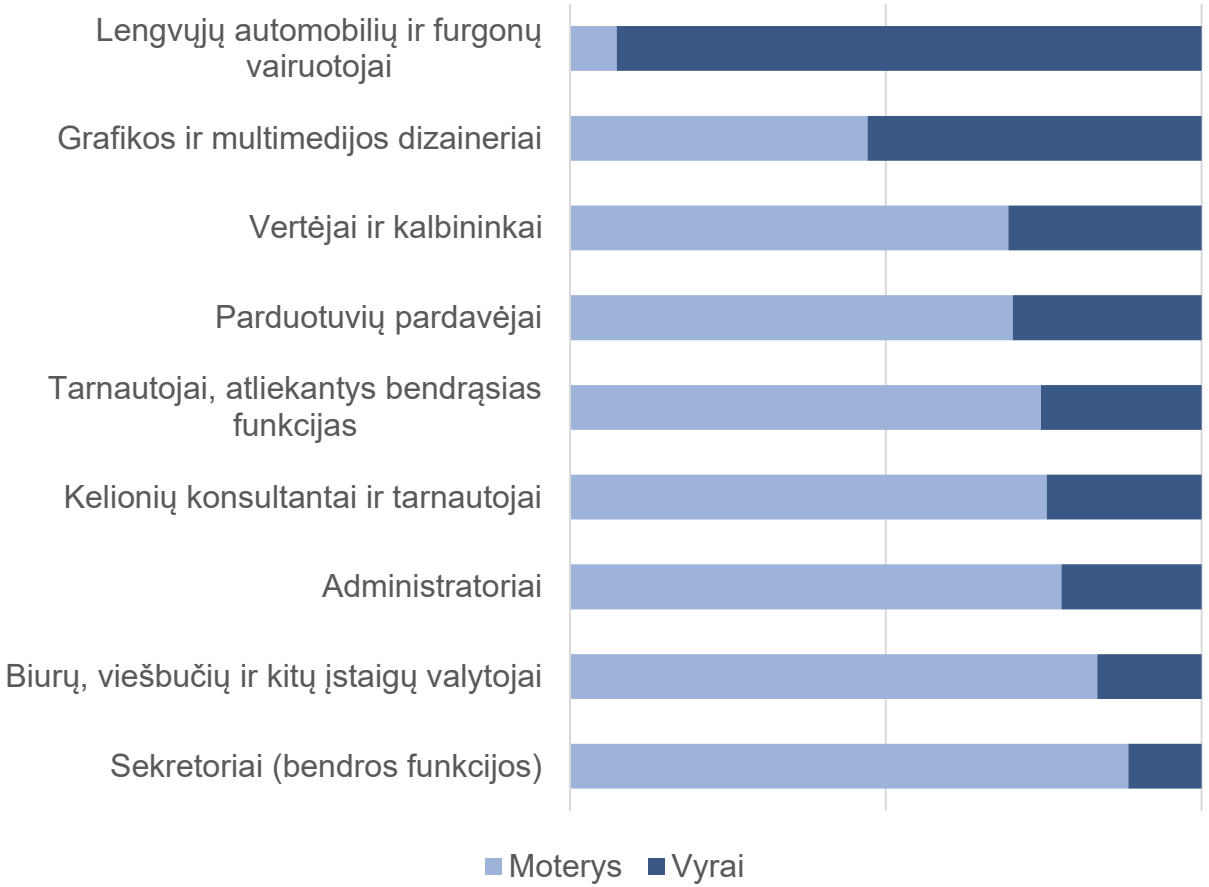

Didesnė nedarbo rizika – moterims.

Persotintose bendrųjų biuro funkcijų, administravimo, klientų aptarnavimo, valymo srityse daugiausiai dirba moterys, vyrai dominuoja trūkstamose profesijose.

- Mažesnės derybinės pozicijos
- Darbo užmokesčio stagnacija
- Rutininėse užduotyse – automatizacijos ir skaitmenizacijos grėsmė
- Lėtesnis grįžimas į darbo rinką netekus darbo

Pabaigai...

Dažniau klausiame

KĄ PRARANDA PRAMONĖ, INŽINERIJA, R&D BE MOTERŲ INTEGRACIJOS?

- Gilinamas struktūrinis kvalifikuotos darbo jėgos deficitas
- Neišnaudotas potencialas
- Inovacijų stabdis

Rečiau paklausiame

KO NETENKA ŠVIETIMAS, SVEIKATOS PRIEŽIŪRA IR GLOBA, SOCIALINĖS PASLAUGOS BE VYRŲ?

- Visuomenės gerovė ir viešosios paslaugos. Institucinis perdegimas ir paslaugų pasiekiamumo iššūkiai.
- Ugdymo įvairovė
- Naujas postūmis šių sektorių vystymuisi

Lyčių segregacijos mažinimas nebėra vien vertybinis ar socialinis klausimas. Jis tampa pragmatiniu žingsniu, užtikrinančiu darbo rinkos konkurencingumą ir ekonominį tvarumą bei padedančiu spręsti demografinių pokyčių sąlygotus iššūkius.

Darbo rinka keičiasi lėčiau nei mūsų ambicijos, tačiau būtent duomenys leidžia pamatyti, kur slypi tikrieji iššūkiai ir potencialas

Klausimai ir diskusija